بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ

ജുമുഅ: ഖുത്വ്ബ

സംഗ്രഹം

26-12-2025

തിരുനബിചരിത്രം: ദൈവാനുരാഗത്തിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ

സയ്യിദുനാ അമീറുൽ മുഅ്മിനീൻ ഹദ്റത്ത് ഖലീഫത്തുൽ മസീഹ് അൽ ഖാമിസ് (അയ്യദഹുല്ലാഹ്..) യു.കെ യിലെ മസ്ജിദ് മുബാറക്കിൽ വച്ച് നിർവഹിച്ചത്

اَشۡھَدُ اَنۡ لَّاۤ اِلٰہَ اِلَّا اللّٰہُ وَحۡدَہٗ لَا شَرِیۡکَ لَہٗ وَاَشۡھَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبۡدُہٗ وَ رَسُوۡلُہٗ

اَمَّا بَعۡدُ فَاَعُوۡذُ بِاللّٰہِ مِنَ الشَّیۡطٰنِ الرَّجِیۡمِ - بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ -

اَلۡحَمۡدُ لِلّٰہِ رَبِّ الۡعٰلَمِیۡنَ ○ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○ مٰلِکِ یَوۡمِ الدِّیۡنِ ○ اِیَّاکَ نَعۡبُدُ وَ اِیَّاکَ نَسۡتَعِیۡنُ ○

اِھۡدِنَا الصِّرَاطَ الۡمُسۡتَقِیۡمَ ○ صِرَاطَ الَّذِیۡنَ اَنۡعَمۡتَ عَلَیۡہِمۡ ۬ۙ غَیۡرِ الۡمَغۡضُوۡبِ عَلَیۡہِمۡ وَ لَا الضَّآلِّیۡنَ ○

കഴിഞ്ഞ ഖുതുബയിൽ ഞാൻ നബിതിരുമേനി(സ)യുടെ ജീവചരിത്രത്തെ സംബന്ധിച്ച് ചില കാര്യങ്ങൾ പറഞ്ഞിരുന്നു. ഇന്ന് അല്ലാഹുവിനോടുള്ള സ്നേഹത്തെ മുൻനിർത്തി അവിടത്തെ ജീവിതത്തിലെ ചില വശങ്ങൾ ഞാൻ വിവരിക്കുന്നതാണ്. പ്രവാചക ജീവിതത്തിലെ ഈ വശത്തിൽ നിന്നും അല്ലാഹുവിന് അവിടത്തോടുള്ള സ്നേഹം പ്രകടമാകുന്നതും നമുക്ക് കാണാം. ഈ വിവരണങ്ങൾ അവിടത്തേക്ക് അല്ലാഹുവിനോടുള്ള സ്നേഹം മാത്രമല്ല, മറിച്ച് അല്ലാഹുവിന് നബിതിരുമേനി(സ)യോടുള്ള സ്നേഹം കൂടിയാണ് നിദർശിപ്പിക്കുന്നത്. അല്ലാഹു അവിടത്തോടുള്ള സ്നേഹം പ്രകടിപ്പിച്ചതിന് ശേഷം അവിടത്തേക്ക് ഇക്കാര്യത്തിൽ മാർഗനിർദേശം നല്കുകയും ചെയ്തു. പിന്നീട് ആ സ്നേഹത്തിൽ അഭിവൃദ്ധി പ്രാപിച്ചുകൊണ്ട് അവിടന്ന് എങ്ങനെയാണ് തന്റെ ഉമ്മത്തിന് ശിക്ഷണം നല്കിയതെന്നും അവർക്ക് മാർഗനിർദേശം നല്കിയതെന്നും നമ്മൾ കാണുന്നു.

അല്ലാഹു അവിടത്തോട് കാണിച്ച സ്നേഹപ്രകടനവും അവിടന്ന് അല്ലാഹുവിനോടു കാണിച്ച സ്നേഹപ്രകടനവും വിവിധ നിവേദനങ്ങളിൽ നമുക്ക് കാണാം. ആരും എത്തിച്ചേരാത്ത ആ പൂർണതയുടെ സ്ഥാനത്തുള്ള മനുഷ്യൻ അവിടന്ന് തന്നെയാണ്. അതെ, അല്ലാഹു ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു: നിങ്ങൾക്ക് അവിടത്തെ ജീവിതത്തിൽ ഉത്തമ മാതൃകയുണ്ട്, അത് പിന്തുടരാൻ ശ്രമിക്കുക. അതുകൊണ്ടാണ് അല്ലാഹു അവിടന്ന് വഴി ഇപ്രകാരം പ്രഖ്യാപിച്ചത്: നീ പറയുക: അല്ലയോ ജനങ്ങളേ, നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവിനെ സ്നേഹിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ എന്നെ പിന്തുടരുക, എങ്കിൽ അല്ലാഹു നിങ്ങളെ സ്നേഹിക്കുകയും നിങ്ങളുടെ പാപങ്ങൾ പൊറുത്തുതരുകയും ചെയ്യും. അല്ലാഹു ഏറെ പൊറുക്കുന്നവനും കരുണാനിധിയുമാണ്.

അതിനാൽ അല്ലാഹുവിന്റെ സ്നേഹം നേടാനുള്ള വഴികളും നബിതിരുമേനി(സ)യുടെ മാതൃകയിൽ നിന്ന് തന്നെ പഠിക്കേണ്ടതുണ്ട്. അല്ലാഹുവിനോടുള്ള നബിതിരുമേനി(സ)യുടെ സ്നേഹത്തിന്റെ കാഴ്ചകൾ ഹദീസുകളിൽ നമുക്ക് കാണാം. അവിടന്ന് തന്റെ ദൈവത്തോടുള്ള സ്നേഹത്തിനായി ഇപ്രകാരം പ്രാർഥിക്കുമായിരുന്നു: അല്ലാഹുവേ, നിന്റെ സ്നേഹവും, നിന്നെ സ്നേഹിക്കുന്നവരുടെ സ്നേഹവും, നിന്റെ സ്നേഹത്തിലേക്ക് എന്നെ എത്തിക്കുന്ന കർമങ്ങളും ഞാൻ നിന്നോട് അർഥിക്കുന്നു. അല്ലാഹുവേ, നിന്റെ സ്നേഹം എനിക്ക് എന്റെ പ്രാണനെക്കാളും കുടുംബത്തെക്കാളും തണുത്ത വെള്ളത്തെക്കാളും

പ്രിയപ്പെട്ടതാക്കേണമേ.
അപ്രകാരം തന്നെ ഹദ്റത്ത് ആയിശ(റ) വിവരിക്കുന്നു: ഒരു രാത്രി ഞാൻ നബിതിരുമേനി(സ)യുടെ അരികിൽ ഉറങ്ങുകയായിരുന്നു. പെട്ടെന്ന് അവിടത്തെ അവിടെ കണ്ടില്ല. ഞാൻ ഇരുട്ടിൽ തപ്പിയപ്പോൾ എന്റെ കൈ അവിടത്തെ പാദങ്ങളിൽ തട്ടി. അവിടന്ന് സുജൂദിലായിരുന്നു. അവിടന്ന് അല്ലാഹുവിനോട് ഇപ്രകാരം പ്രാർഥിക്കുകയായിരുന്നു: നിന്റെ കോപത്തിൽ നിന്ന് നിന്റെ പ്രീതിയിലേക്കും നിന്റെ ശിക്ഷയിൽ നിന്ന് നിന്റെ മാപ്പിലേക്കും ഞാൻ അഭയം തേടുന്നു. നിന്നെ സ്തുതിക്കുന്നതിൽ എനിക്ക് പരിമിതികളുണ്ട്, നീ നിന്നെക്കുറിച്ച് എങ്ങനെ പുകഴ്ത്തിയോ നീ അങ്ങനെ തന്നെയാണ്.
അതുപോലെ ഹദ്റത്ത് ആയിശ(റ) മറ്റൊരിടത്ത് പറയുന്നു: ഒരു രാത്രി നബിതിരുമേനി(സ) സുജൂദിൽ ഇപ്രകാരം പറയുന്നത് ഞാൻ കേട്ടു: എന്റെ ശരീരവും ആത്മാവും നിനക്ക് സുജൂദ് ചെയ്യുന്നു. എന്റെ ഹൃദയം നിന്നിൽ വിശ്വസിക്കുന്നു. എന്റെ രക്ഷിതാവേ, എന്റെ ഈ രണ്ട് കൈകളും നിനക്ക് മുന്നിൽ നീട്ടിയിരിക്കുന്നു. ഇവ മുഖേന ഞാൻ എന്നോട് തന്നെ ചെയ്ത അക്രമങ്ങളെല്ലാം നിന്റെ മുന്നിലുണ്ട്. ഹേ മഹാനായവനേ, വലിയ പാപങ്ങൾ പൊറുത്തുതരണമേ.
പിന്നീട് അവിടന്ന് ഹദ്റത്ത് ആയിശ(റ)യോട് പറഞ്ഞു: ജിബ്രീൽ എന്റെ അടുക്കൽ വരുകയും ഈ വാക്കുകൾ ഓതാൻ എന്നോട് ആവശ്യപ്പെടുകയും ചെയ്തു. അതിനാൽ നീയും സുജൂദിൽ ഇത് ഓതുക. ഈ വാക്കുകൾ ചൊല്ലുന്നവൻ സുജൂദിൽ നിന്ന് തലയുയർത്തുന്നതിന് മുമ്പേ പാപമോചനം ലഭിക്കും. ഒരു നിവേദനത്തിൽ ഇപ്രകാരം വന്നിരിക്കുന്നു, നബിതിരുമേനി(സ) പറഞ്ഞു: ജിബ്രീൽ എന്റെ അടുക്കൽ വന്നിട്ട് പറഞ്ഞു: അങ്ങയുടെ രക്ഷിതാവ് അങ്ങയോട് അരുളിച്ചെയ്യുന്നു, അങ്ങ് ബഖീഅ് നിവാസികളുടെ അടുക്കൽ പോകുകയും അവർക്കായി പാപമോചനം തേടുകയും ചെയ്യുക. ഹദ്റത്ത് ആയിശ(റ) പറയുന്നു, ഞാൻ അപേക്ഷിച്ചു: അല്ലാഹുവിന്റെ റസൂലേ, എനിക്കും ഈ പുണ്യത്തിൽ പങ്കുചേരാൻ കഴിയുമോ?ഞാൻ എങ്ങനെയാണ് അവർക്കായി പ്രാർഥിക്കേണ്ടത്? നബിതിരുമേനി(സ) പറഞ്ഞു: ഈ വീട്ടുകാരായ വിശ്വാസികൾക്കും മുസ്‌ലീങ്ങൾക്കും സമാധാനംഉണ്ടാവട്ടെ. നമ്മിൽ നിന്ന് നേരത്തെ പോയവരോടും വൈകി വരുന്നവരോടുംഅല്ലാഹു കരുണ കാണിക്കട്ടെ. അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിക്കുന്നുവെങ്കിൽ ഞങ്ങളും നിങ്ങളുമായി കൂടിചേരുന്നതാണ് എന്ന് നീ പറയുക.
ഹദ്റത്ത് ഇബ്നു ഉമർ(റ) ഹദ്റത്ത് ആയിശ(റ)നോടു ആരാഞ്ഞു: നബിതിരുമേനി(സ)യിൽ നിങ്ങൾകണ്ട ഏറ്റവുംമനോഹരവും അത്ഭുതകരവുമായ കാര്യം ഞങ്ങൾക്ക് പറഞ്ഞുതന്നാലും. അതുകേട്ടതും ഹദ്റത്ത് ആയിശ(റ) പൊട്ടിക്കരഞ്ഞു. എന്നിട്ടു പറഞ്ഞു: അവിടത്തെ ഓരോ കാര്യവും മനോഹരവും അത്ഭുകരവുമായിരുന്നു. ശേഷം അവർ വിവരിച്ചു: ഒരിക്കൽ എന്റെ ഊഴമുള്ള രാത്രിയിൽ അവിടന്ന് അടുത്തു വന്നു. അവിടന്ന് എന്റെ പുതപ്പിനുള്ളിൽ പ്രവേശിച്ച് എനിക്ക് ദേഹസ്പർശം അനുഭവപ്പെട്ടപ്പോൾ അവിടന്ന് എന്നോട് ചോദിച്ചു: ആയിശാ, നീ എനിക്ക് അനുവാദം നല്കുകയാണെങ്കിൽ ഈ രാത്രിയുടെ ബാക്കി യാമങ്ങൾ ഞാൻ എന്റെ രക്ഷിതാവിനെ ആരാധിക്കട്ടെ? ഞാൻ പറഞ്ഞു: അല്ലാഹുവിന്റെ റസൂലേ, അങ്ങയുടെ സാമീപ്യവും അങ്ങയുടെ ആഗ്രഹവും എനിക്ക് ഒരുപോലെ പ്രിയപ്പെട്ടതാണ്. ശേഷം അവിടന്ന് വുദു ചെയ്തു, തുടർന്ന് നമസ്കാരത്തിനായി നിന്നു. അവിടന്ന് ദീർഘനേരം ഖുർആൻ ഓതുകയും കരയുകയും ചെയ്തു. അവിടുത്തെ കണ്ണുനീർ വസ്ത്രത്തിന്റെ കോന്തല കുതിർത്തു. ശേഷം അവിടന്ന് വലതുവശത്ത് ചെരിഞ്ഞു കിടന്നു. വലതു കൈ കവിളത്തുവച്ചു കരഞ്ഞു, എത്രത്തോളമെന്നാൽ കണ്ണുനീർ കണങ്ങൾ നിലത്ത് ഇറ്റിറ്റായി വീണു. തുടർന്ന് സുബഹി നമസ്കാരത്തിന്റെ സയമായപ്പോൾ ഹദ്റത്ത് ബിലാൽ(റ) സുബ്ഹി നമസ്കാരത്തിന് വിളിക്കാൻ വന്നു. നബിതിരുമേനി(സ) കരയുന്നത് കണ്ടപ്പോൾ ചോദിച്ചു: അല്ലാഹുവിന്റെ റസൂലേ, അങ്ങയുടെ മുമ്പത്തെയും പിമ്പത്തെയും പാപങ്ങൾ അല്ലാഹു പൊറുത്തു തന്നിരിക്കെ അങ്ങ് എന്തിനാണ് കരയുന്നത്? അവിടുന്ന് പ്രതിവചിച്ചു: ഞാൻ ഒരു നന്ദിയുള്ള ദാസനാകണ്ടേ?
നബിതിരുമേനി(സ)യുടെ ജീവിതം മുഴുവൻ

ദൈവസ്നേഹത്തിൽ മുഴുകിയതായിരുന്നു. ദൈവാനുരാഗത്തിന്റെ ആ ദൃശ്യങ്ങൾ കണ്ട് മക്കയിലുള്ളവർ പോലും പറയുമായിരുന്നു:

اِنَّ محمدًا عَشِقَ ربَّهُ

മുഹമ്മദ് (സ) തന്റെ രക്ഷിതാവിന്റെ പ്രേമിയായി മാറിയിരിക്കുന്നു. ഇതായിരുന്നു നബിതിരുമേനി(സ)യുടെ ചര്യയും അല്ലാഹുവിനോടുള്ള സ്നേഹത്തിന്റെ മാതൃകയും, അതിന്റെ ചില ഉദാഹരണങ്ങളാണ് ഞാൻ സമർപ്പിച്ചത്. ഈ മാതൃകയുടെ സ്വാധീനം കാരണമാണ് സ്വഹാബികളിൽ ഒരു വിപ്ലവം ഉണ്ടായത്. മുമ്പു സങ്കൽപ്പിക്കാൻ പോലും കഴിയാത്ത അത്രയും വലിയൊരു സ്ഥാനം അവർക്ക് ലഭിച്ചു. ഹദ്റത്ത്മസീഹ്മൗഊദ്(അ)മുമ്പ്പ്രസ്താവിച്ചതുപോലെ, നബിതിരുമേനി(സ)യുടെ സത്യദാസനായ ഹദ്റത്ത് മസീഹ് മൗഊദ്(അ) സ്വീകരിച്ചത് ഇതേ പൂർണവും സമ്പൂർണവുമായ അധ്യാപനമാണ്. അദ്ദേഹം ഒരിടത്ത് ഇപ്രകാരം പ്രസ്താവിക്കുന്നു, നബിതിരുമേനി(സ)യെ പൂർണമായി പിന്തുടർന്നതിനാലാണ് അല്ലാഹു തന്നെ അനുഗ്രഹിച്ചത്.

നമ്മൾ നബിതിരുമേനി(സ)യുടെ യഥാർഥ അനുയായികളാണെന്ന്അവകാശപ്പെടുന്നവരും അവിടത്തെ സത്യസന്ധനായ ദാസന്റെ കൈകളിൽ ബൈഅത്ത് ചെയ്ത് നമ്മുടെ ജീവിതം ദൈവകല്പനകൾക്ക് അനുസൃതമായി മാറ്റാൻ കരാർ ചെയ്തിട്ടുള്ളവരുമാണ്. അതിനാൽ ഓരോ കാര്യവും അല്ലാഹുവിനായി മാത്രം ചെയ്യാനുംഅവന്റെസ്നേഹത്തിൽമുന്നേറാനും നമ്മൾ ശ്രദ്ധിക്കണം. അല്ലാഹു നമുക്ക് അതിന് തൗഫീഖ് നല്കട്ടെ.

പാകിസ്താനിലെ അഹ്മദികൾക്കായി ഈ ദിവസങ്ങളിൽ പ്രാർഥിക്കുക. രണ്ട് ദിവസം മുമ്പ് മുബാറക് സാനി സാഹിബിന്റെ കേസിൽ സെഷൻസ് ജഡ്ജി അദ്ദേഹത്തിന് ജീവപര്യന്തം തടവ് വിധിച്ചിരിക്കുന്നു. ഖുർആൻ കൈവശം വച്ചു, അത് വായിക്കുകയും കുട്ടികളെ പഠിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു എന്നതാണ് ആരോപണം. എന്തായാലും നമുക്ക് പ്രാർഥിക്കാം, അല്ലാഹു അവരെ എത്രയും വേഗം പിടികൂടട്ടെ. അല്ലാഹുവിന്റെ ശിക്ഷ തീർച്ചയായും അവർക്ക് ലഭിക്കുന്നതാണ്. അതിന്റെ ലക്ഷണങ്ങൾ കണ്ടുതുടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. എങ്കിലും നമ്മുടെ പ്രാർഥനകളിലോ ആരാധനകളിലോ ഉള്ള കുറവുകൾ കാരണം അതിൽ താമസം വരാതിരിക്കാൻ നമ്മൾ ശ്രദ്ധിക്കണം. നബിതിരുമേനി(സ) പോലും കാർമേഘങ്ങൾ കാണുമ്പോൾ ഭയത്തോടെ പ്രാർഥിക്കുമായിരുന്നു. അതിനാൽ പ്രാർഥനകളിൽ അതീവ ശ്രദ്ധ പുലർത്തേണ്ടതുണ്ട്. അതുപോലെ ലോകത്തെമ്പാടുമുള്ള മർദ്ദിതർക്കായി പ്രാർഥിക്കുക, അല്ലാഹു എല്ലാവർക്കും സമാധാനം നല്കുകയും കുഴപ്പങ്ങളിൽ നിന്ന് രക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യട്ടെ.

നമസ്കാരത്തിന് ശേഷം ഞാൻ രണ്ട് ജനാസ ഗായിബ് നമസ്കരിപ്പിക്കും. ഒന്നാമത്തേത് മൗലാന ജലാലുദ്ദീൻ നയ്യർ സാഹിബിന്റേതാണ്. അദ്ദേഹം ഖാദിയാനിലെ സദ്ർ അഞ്ചുമൻ അഹ്മദിയ്യായുടെ മുൻ പ്രസിഡന്റും മജ്‌ലിസ് തഹ്‌രീകെ ജദീദിന്റെ പ്രസിഡന്റും ആയിരുന്നു. കഴിഞ്ഞ ദിവസം അദ്ദേഹം വഫാത്താകുകയുണ്ടായി. ഇന്നാലില്ലാഹി വ ഇന്നാ ഇലൈഹി റജിഊൻ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിതാവ് എച്ച്. ഹുസൈൻ സാഹിബ് ലോകമഹായുദ്ധ കാലത്ത് സൈന്യത്തിൽ ജോലി ചെയ്യുമ്പോഴാണ് 1922-ൽ ബസറയിൽ വച്ച് അഹ്മദിയ്യത്ത് സ്വീകരിച്ചത്. അദ്ദേഹം കേരളത്തിൽ നിന്ന് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരുന്ന സത്യദൂതൻ മാസികയുടെ എഡിറ്ററായിരുന്നു. 1950-ൽ ഹദ്റത്ത് മുസ്ലിഹ് മൗഊദ്(റ)ന്റെ ആഹ്വാനപ്രകാരം അദ്ദേഹം സകുടുംബം ഖാദിയാനിലേക്ക് താമസം മാറി. ഒരു വർഷത്തിനുള്ളിൽ അദ്ദേഹം വഫാത്തായി. ജലാലുദ്ദീൻ നയ്യർ സാഹിബിന്റെ മാതാവ് സുബൈദ സുൽത്താന സാഹിബ പിന്നീട് ഒരു ദർവേശായ ചൗധരി അബ്ദുൽ ഹഖ് സാഹിബിനെവിവാഹംകഴിച്ചു.ഖാദിയാനിൽപ്രാഥമിക വിദ്യാഭ്യാസം പൂർത്തിയാക്കിയ നയ്യർസാഹിബ് 1963-ൽ മൗലവി ഫാസിൽ പരീക്ഷ പാസായി. അഞ്ചുമനിൽ നിയമിതനായി. ദീർഘകാലം ഇൻസ്പെക്ടർബൈത്തുൽമാൽ ആയിസേവന മനുഷ്ഠിച്ചു. ഇന്ത്യയിലുടനീളമുള്ള ജമാഅത്തുകൾ അദ്ദേഹം സന്ദർശിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. അതിന്റെ ഫലമായി, വളരെ കഠിനാധ്വാനത്തോടും സ്നേഹത്തോടും കൂടി അദ്ദേഹം ജമാഅത്തംഗങ്ങളെ ചന്ദയുടെ സാമ്പത്തിക

വ്യവസ്ഥിതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. ഇക്കാരണത്താൽ തന്നെ,ഇന്ത്യയുടെ നാനാഭാഗങ്ങളിലുമുള്ള ജമാഅത്തംഗങ്ങളുമായി അദ്ദേഹത്തിന് വ്യക്തിപരമായ ബന്ധമുണ്ടായിരുന്നു. മർഹൂമിന് 63 വർഷക്കാലം ജമാഅത്തിനെ സേവിക്കാനുള്ള സൗഭാഗ്യം ലഭിച്ചു. ആദ്യം ഇൻസ്പെക്ടർ ബൈത്തുൽ മാൽ ആമദ്, പിന്നെ ഓഡിറ്റർ മുഹാസിബ്, പിന്നീട് ഒരു സുദീർഘ കാലത്തോളം നാസിർ ബൈത്തുൽ മാൽ എന്നീ നിലകളിൽ പ്രവർത്തിച്ചു. ഞാൻ സൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ ഏഴ് വർഷം സദ്ർ അഞ്ചുമൻ അഹ്മദിയ്യ പ്രസിഡന്റായി നിയമിതനായിരുന്നു. പിന്നീട് ആരോഗ്യം അനുവദിക്കുന്നത് വരെ അദ്ദേഹം മജ്‌ലിസ് തഹ്‌രീകെ ജദീദിന്റെ പ്രസിഡന്റായും സേവനമനുഷ്ഠിച്ചു. അതുപോലെ പോഷക സംഘടനകളിലും സേവനം ചെയ്യാൻ അദ്ദേഹത്തിന് സൗഭാഗ്യം ലഭിച്ചു. അദ്ദേഹം വലിയൊരു ആരാധകനും നോമ്പ് നമസ്ക്കാരാദികളിലും നിഷ്ഠയുള്ളവനുമായിരുന്നു. ഖിലാഫത്തിന്റെ ഓരോ നിർദേശവും അനുസരിക്കുന്നവരിൽ മുൻപന്തിയിലായിരുന്നു അദ്ദേഹം. അദ്ദേഹം ഒരു കായികപ്രതിഭയും അത്‌ലീറ്റുമായിരുന്നു.

രണ്ടാമതായി ഹുസൂർ തിരുമനസ്സ് മീർ ഹബീബ് അഹ്മദ് സാഹിബിന്റെ സുസ്മരണ നടത്തുകയും രണ്ടു മർഹൂമീങ്ങളുടെയും മഗ്ഫിറത്തിനും ഉന്നത പദവിക്കുമായി ദുആ ചെയ്യുകയും നമസ്കാര ശേഷം ജനാസ ഗായിബ് നമസ്കരിപ്പിക്കുമെന്ന് അറിയിക്കുകയും ചെയ്തു.

اَلْحَمْدُ لِلّٰہِ نَحْمَدُہٗ وَ نَسْتَعِیْنُہٗ وَ نَسْتَغْفِرُہٗ وَنُؤْمِنُ
بِہٖ وَ نَتَوَکَّلُ عَلَیْہِ وَ نَعُوْذُ بِاللّٰہِ مِنْ شُرُوْرِ اَنْفُسِنَا وَ
مِنْ سَیِّئَاتِ اَعْمَالِنَا مَنْ یَّھْدِہِ اللّٰہُ فَلَا مُضِلَّ لَہٗ وَمَنْ
یُّضْلِلْہُ فَلَا ھَادِیَ لَہٗ۔ وَنَشْھَدُ اَنْ لَّآ اِلٰہَ اِلَّا اللّٰہُ وَنَشْھَدُ اَنَّ
مُحَمَّدًا عَبْدُہٗ وَرَسُوْلُہٗ۔ عِبَادَ اللّٰہِ رَحِمَکُمُ اللّٰہُ اِنَّ اللّٰہَ یَاْمُرُ
بِالْعَدْلِ وَ الْاِحْسَانِ وَ اِیْتَاءِ ذِی الْقُرْبٰی وَ یَنْھٰی عَنِ الْفَحْشَاءِ
وَ الْمُنْکَرِ وَ الْبَغْیِ یَعِظُکُمْ لَعَلَّکُمْ تَذَکَّرُوْنَ اُذْکُرُوا اللّٰہَ
یَذْکُرْکُمْ وَادْعُوْہُ یَسْتَجِبْ لَکُمْ وَلَذِکْرُ اللّٰہِ اَکْبَرُ۔

FRIDAY SERMON SUMMARY DELIVERED BY**HAZRAT KHALIFATUL MASIH V(ATBA)**
ISLAMABAD UK ON 26.12.2025
SUMMARIZED BY MAJLIS ANSARULLAH BHARAT
MALAYALAM TRANSLATION BY AMNAS PK
FOR MALAYALAM DESK, QADIAN
PUBLISHED BY NAZARAT NASHR-O-ISHAAT,
SADR ANJUMAN AHMADIYYA QADIAN 143516